

Книга року ВВС

КНИГА РОКУ

BBC NEWS | УКРАЇНА

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної державної адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесея Гончара

Книга року ВВС

Біобібліографічний покажчик

Вип. 4

Полтава – 2020

УДК 016:821.161.2
К 53

Укладач: *Пошибайло Ольга Василівна*

Книга року ВВС : біобібліограф. покажч. / Полтавська обласна бібліотека для юнацтва імені Олесея Гончара ; уклад. О. В. Пошибайло. – Полтава, 2020. – Вип. 4. – 32 с.

Останнім часом сучасна українська література стала повноціннішою, багато в чому вона позбавилась комплексів. Прийшли молоді, не зашорені, цікаві та професійні письменники. Конкурс Книга року ВВС зробив читання наших романів модними, що призвело до збільшення частки українських книг на ринку.

У Вип. 4 покажчика продовжуємо знайомити Вас з письменниками, які увійшли до короткого та довгого списку конкурсу Книга року ВВС.

Видання розраховано на учнів, студентів, викладачів навчальних закладів, колег, які працюють з молоддю, та всіх небайдужих, хто цікавиться новинками в літературі та якісним читивом.

З М І С Т

Передмова	.....С. 4-6
Беспалов Максим	.....С. 7-8
Вербич Дмитро	.....С. 9-11
Ільченко Олесь	..... С. 12-14
Павлюк Ілларіон	.....С. 15-17
Сергій Сайгон (SAIGON)	.....С. 18-21
Сенцов Олег	.....С. 22-26
Яценко Петро	.....С. 27-30

Передмова

Літературний конкурс Книга року ВВС є одним із найстаріших та найвідоміших в Україні й цього року відбувається вже вшестнадцяте. Хоча пандемія й карантин внесли свої корективи, він триває й традиційно завершиться у грудні. На його початку відбулась публічна віртуальна дискусія «Чи замінять серіали читання романів?», що стала своєрідним стартом для заявок на участь у конкурсі, представленого у партнерстві з Культурною програмою Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).

Чому ми читаємо книги в добу Інтернету і телевізорів? Щоб розважитися чи навчитись чомусь? А може, тому, що фраза «я багато читаю» досі викликає повагу? Під час дискусії, яка певний час триває в українському публічному просторі, экс-міністр економічного розвитку Тимофій Милованов якимось заявив, що читання книг втратило свою навчальну функцію і зараз є лише розвагою для меншості. Йому опонує арт-менеджерка Олеся Островська-Люта, яка стверджує, що література постійно навчає читача, і поки зарано говорити, що бібліотеки віджили своє. Дискусія між Миловановим та Островською ознаменувала початок щорічної літературної премії, яка відзначає найкращі художні твори та есеї українською мовою у трьох номінаціях – Книга року ВВС, Дитяча книга року ВВС та Книга року ВВС – Есеїстика.

Головна редакторка ВВС News Україна Марта Шокало пояснює: «Традиційний конкурсний цикл мав початися у травні в Києві, на міжнародному фестивалі «Книжковий арсенал». І хоч пандемія змусила нас змінити плани, вона також зробила цьогорічний конкурс ще більш актуальним та особливим, тому що зраз люди, як ніколи, цінують насолоду від хорошого читання».

Радник з питань культури ЄБРР Світлана Пиркало каже: «Пандемії були фоном для багатьох літературних шедеврів протягом століть, занурюючи читача у людську трагедію, драму і чорну комедію. Про Covid-19, ймовірно, також напишуть книги. А поки судді конкурсу Книга року ВВС з нетерпінням чекають на знайомство та обговорення нових книг – що може бути краще під час карантину. І, як завжди, до них приєднуються читачі, які надсилатимуть свої рецензії на нові книги».

Переможця української літературної премії у кількох номінаціях щороку визначає незалежне журі з п'ятьох людей, до якого у різні роки входили відомі українські митці, журналісти та літературознавці.

Цього року до журі премії Книга року ВВС увійшли:

- ✚ Віра Агеєва, професорка Національного університету «Києво-Могилянська академія»
- ✚ Віталій Чепинога, блогер
- ✚ Вадим Карп'як, телеведучий

✚ Світлана Пиркало, письменниця, радник з питань культури ЄБРР

✚ Марта Шокало, головна редакторка BBC News Україна

Переможець у кожній номінації отримає винагороду 1000 фунтів стерлінгів у гривневому еквіваленті. Приз не може бути розділений.

Видавництва можуть подавати на розгляд журі до трьох книг у кожній категорії та до двох нових книг-переможців попередніх конкурсів.

✚ **Книга року BBC: зануртеся у читання**

✚ **Любов+книжки = Книга року BBC**

Книги, подані на премію, мають бути написані українською мовою (оригінальні твори або переклади) та видані упродовж останніх 12-ти місяців на момент оголошення старту премії.

Більш детально з умовами літературної премії Книга року BBC можна ознайомитися на сайті BBC News Україна.

Останній термін подання книг на премію – 7 вересня 2020 року. Читачі можуть надсилати свої рецензії з 15 жовтня до 15 листопада 2020 року. Довгі списки у кожній номінації та приз Читач року BBC за найкращу рецензію книги визначає редакція BBC News Україна за погодженням з журі. Короткі списки та переможців визначить журі. Переможців оголосять в грудні 2020 року.

Книжки, які приймаються до розгляду

➤ Брати участь у щорічному конкурсі Книга року BBC може будь-яке повнорозмірне видання творів у кожній з трьох номінацій українською мовою або мовою інших народів, які проживають на території України, у перекладі на українську.

Роботи оцінюватимуть за такими критеріями:

- якість письма

- оригінальність, уява та креативність

- уміння автора розповісти історію, захопити читача та утримати його увагу.

➤ Авторам книжок, поданих на конкурс, на момент оголошення старту щорічної премії має виповнитися 18 років.

➤ Автори мають бути живими на момент старту премії.

➤ Книжка мусить бути опублікованою накладом щонайменше 1000 примірників і бути в продажу на момент оголошення довгого списку. Книги-учасниці конкурсу мають бути виданими упродовж календарного року до дати оголошення конкурсу.

➤ Книжка не має містити наклепи чи розпалювати ворожнечу.

➤ Твори у трьох номінаціях розглядаються окремо.

➤ Книга має бути оригінальною роботою автора і не порушувати авторське право чи інші права третіх сторін.

- Автор не може бути співробітником ВВС, близьким родичем співробітника ВВС та не повинен мати жодного стосунку до процесу обрання переможців премії.
- Рішення адміністратора конкурсу щодо того, чи може книга брати участь у конкурсі, є остаточним і обговорюватись не буде.
- Жодного автора не дискваліфікують з тієї причини, що він чи вона раніше вигравали цю чи будь-яку іншу премію.
- ВВС залишає за собою право не присуджувати будь-яку нагороду в будь-якій номінації.

Переможців конкурсу Книга року ВВС оголосять на онлайн-церемонії, яка відбудеться 11 грудня 2020 року.

Беспалов Максим

Беспалов Максим Геннадійович – український письменник, журналіст, мандрівник, блогер. Народився у Дніпропетровську 19 серпня 1983 року. З дитинства хотів стати письменником, мандрівником. Закінчив Дніпропетровський державний університет у 2005 році (факультет систем і засобів масової комунікації). У 2015 році переїхав із Дніпропетровська до Львова.

Друкувався у часописах «Четвер», «Нова проза», «Мистецькі грані», «Дніпро», «СТЫХ». Один із співупорядників останніх чисел альманаху «СТЫХ». Працює туристичним лідером створюючи авторські турни, описує власні подорожі у блозі та книгах («Шлях на край світу», «Український Шпіцберген»). Відвідав понад 40 країн на чотирьох континентах.

Відзнаки Максима Беспалова:

2008 – фіналіст літературного конкурсу «Євроформат»

2011 – Лауреат літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» (III премія)

2020 – був обраний учасником Харківської літературної резиденції для роботи на романом «Пожежа»

«Східний вал»

Спочатку книга була видана у 2013 році під назвою «Східний вал. 1985» під псевдонімом Максим Січесловець. У 2020 році книга була майже повністю переписана і видана під назвою «Східний вал» під справжнім ім'ям автора. Роман написаний на стику альтернативної історії та соціальної фантастики.

За сюжетом, під час Другої світової війни радянські війська не змогли подолати німецький Східний Вал (Лінія Пантера-Вотан) і мирний договір зафіксував кордон між СРСР і Третім Рейхом по Дніпру.

Невдовзі, після смерті Гітлера, Третій Рейх розпався, і на його уламках постала незалежна Українська держава. Роман присвячений життю Дніпропетровська та Січеслава – містам, які колись становили єдине ціле, а в альтернативній реальності опинилися по різні сторони кордону. В одній із частин книги хлопця з Дніпропетровська переслідує КДБ за ніч, проведену з дівчиною із Заходу. В іншій — фотограф із Січеслава полюбляє розглядати у потужний телескоп життя радянських українців. Закохується у студентку, і не в змозі з нею зустрітися, вирішує вбити її зі снайперської гвинтівки¹. Однією з сюжетних ліній роману є футбольне протистояння футбольних клубів обох міст в чвертьфіналі Кубка чемпіонів 1984/85 (алюзія на реальний виступ ФК «Дніпро» у Кубку 1984/1985).

Запоріжжя в романі теж поділене навпіл. Лівобережна частина зберігає стару назву, а правобережну перейменовано у Великий Луг. А от Хортиця – автономне утворення під управлінням Організації Європейських Націй (структури на кшталт ООН). Острів населений переважно німцями, які мешкали на території нинішнього Запоріжжя, і не залишили Україну (як це було насправді), а осіли саме тут. Хортиця є популярним туристичним центром, до якого їдуть мешканці і УРСР, і України.

«Там ще трапиться історія в дусі фільму «Іронія долі», але про шахтарів», – розповідає автор, – «Гірники з Донецька та Кривого Рогу (які, відповідно, теж знаходяться в складі різних держав) приїжджають відпочивати на Хортицю. Там вони знайомляться, спілкуються, і в результаті криворізький шахтар помилково їде у Донецьк».

Ідея роману виникла після відвідин міста Нікосії у Кіпрі, розділеного на турецьку та грецьку частину.

В 2020 році книга увійшла до довгого списку Книги року ВВС. Презентаційний тур книжки був підтриманий грантом «Культурної столиці».

Електронні ресурси:

Письменник із Дніпра пише про розділене між двома країнами Запоріжжя : рецензія на книгу Максима Беспалова «Східний вал» [Електронний ресурс] // depo. ua : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Запоріжжя, 2016. – Режим доступу: <https://zp.depo.ua/rus/zp/pismennik-iz-dnipro-pishe-pro-rozdilene-mizh-dvoma-krayinami-18112016123200> (дата звернення : 15.11.2020). – Назва з екрана.

Напуда Є. В Ужгороді Максим Беспалов презентує «Альтернативно-історичний» роман «Східний вал» [Електронний ресурс] // Закарпаття онлайн : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Ужгород, 2020. – Режим доступу: <https://zakarpattya.net.ua/News/204359-V-Uzhhorodi-Maksym-Bespalov-prezentuie-alternatyvno-istorychnyi-roman-Skhidnyi-val> (дата звернення: 15.11.2020). – Назва з екрана.

«Східний вал» – у довгому списку номінантів на Книгу року BBC [Електронний ресурс] // Культурна столиця : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://kustdnipro.com/city/shidnyj-val-u-dovgomu-spysku-nominantiv-na-knygu-roku-bbs/> (дата звернення: 15.11.2020). – Назва з екрана.

Вербич Дмитро

Дмитро Вербич – громадський активіст, боєць-доброволець, захисник Донецького аеропорту.

За освітою політолог, працював журналістом.

Хобі – мандрівки. Вербич – автор і ведучий відеопроєкту про мандри «По азимуту».

Дмитро не говорить багато. Але не тому, що немає про що розповісти – навпаки – за кожною його виваженою реплікою – гемінгвеївський ефект айсберга. Він працював журналістом і тату майстром, займався фріфайтом і мандрував автостопом, був каскадером в Італії та

кіборгом у Донецькому аеропорту...

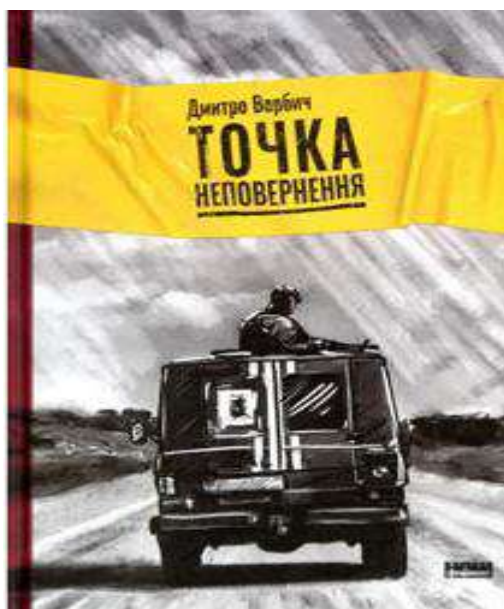
Для мене Тернопіль – друге місто після Києва, в якому я народився і нині живу, – розповідає Дмитро. У Тернополі на Микуленецькому цвинтарі поховані мої прадід і прабабуся: вони осіли тут після Другої світової війни. З Тернополем мене багато чого пов'язує і насамперед – це школа бойових мистецтв «Характерник» і Валерій Григорович Чоботар – Ветеран АТО і заслужений тренер України з фріфайту. Мені тут затишно, якось запало мені це місто в душу. Я досить багато часу тут провів, після повернення з фронту жив тут майже рік, така собі декомпресія по-тернопільськи у мене була... Друзів у мене в Тернополі дуже багато – коли приїжджаю, мені потрібно мінімум два дні, аби зі всіма побачитися. Відбувши Майдан, я поїхав в Італію, працював там каскадером у парку розваг. Я люблю коней і роботу з ними, і так склалося, що там була потрібна людина з моїми навичками та вміннями: трюки, постановки. Я там непогано заробляв, мені нічого не бракувало... Війна – це справа особиста. Кожен сам приймає рішення, чому і навіщо він туди іде. Для мене своєрідною точкою неповернення, яка підштовхнула мене повернутися з Італії в Україну і піти на війну, стала загибель мого друга Ореста Квача із Заліщиків. Був у ДАПі, Пісках, Авдіївці... Війна – це також точка неповернення, демаркаційна лінія, яка ділить життя на «до» і «після». Це й ще дуже потужний досвід, з яким не всі справляються.

Не дуже люблю термін «кіборги». Як на мене, я нічого видатного не зробив в аеропорту – хіба те, що там був... Не подобається мені і підхід до АТОВців на кшталт: «Бідні наші хлопчики, зараз ми вас реабілітуємо, соціалізуємо, щоб ви все забули і були такі «пухнасті...» Та не будуть, і не треба! Ветерани-АТОВці не мають бути «пухнастими»: це ті люди, які у разі потреби знову на допомогу армії прийдуть, і в будь-яких кризових ситуаціях у країні зможуть допомогти, адже мають відповідний досвід: військовий, психологічний... Не треба їх «пригладжувати», треба, навпаки, будувати з них кістяк – і армії, і свідомого суспільства.

Написання книжки – не лише спроба виписати з себе війну, а радше намагання «переварити» увесь цей досвід. Коли ще я був у процесі написання книги, то недооцінював її, так би мовити, терапевтичний ефект. Але насправді важко переоцінити те, наскільки книжка допомогла мені внутрішньо відродитися. Навіть не знаю якими словами це описати... У тому стані, в якому я був тоді, іноді знаходив у собі сили тільки на те, аби писати. Вона писалася багато де в тому числі в Тернополі. Наскільки мій літературний герой – це я? Звичайно, я писав з власного досвіду, але намагався, аби образ головного героя був збірний. Так само збірні образи є серед персонажів, хоча більшість змальовано з реальних прототипів. Так що книжка на основі реальних подій і реальних людей, хоча і з художнім «флеєром»...

Проект «По азимуту» – власний відеопроєкт про подорожі – я розпочав три роки тому. Мандри були для мене ще одним способом реабілітації, а також можливістю розповісти про маловідомі туристичні шляхи та бути корисним для мандрівників. Подорожі – це справді дуже класна відновлювальна річ, і мені хотілося б щораз більше своїх побратимів-ветеранів, а також діючих військових витягувати у мандрівки.

«Точна неповернення»

В авіації є такий термін як «точка неповернення», яке, загалом, знайоме не лише всім пілотам, а й кожній людині. Пілоти під нею розуміють ситуацію під час злету з аеродрому, коли зупинити літак вже не можна в жодному випадку, навіть якщо екіпаж помітив явні технічні несправності, чи якщо палива для посадки на найближчому аеродромі замало, але й для повернення назад його вже не вистачить. Ми всі проходимо через ці точки в той чи інший момент життя. Проте, коли через такий іспит проходить ціла країна одночасно, точка перетворюється на великий

знак оклику неповернення. Україна дійшла своєї безповоротної точки тоді, коли українці почали боронити свої кордони та не мали права здаватися. Все це описано у дебютній книзі Дмитра Вербича «Точка неповернення». Ця книга — нагадування про те, що війна триває та продовжує забирати життя людей. Варто набратися терпіння та боротися далі. Головним героєм є війна. Війна як вчинок, як трагедія, як дурість, як любов, як авантюра, як втрата, але і як цінність. Вона настільки реалістична, що сприймається як окремий персонаж.

Як говорить сам автор: ««Точка неповернення» — це якісна правдива військова проза. Якщо людина цікавиться військовою тематикою, то читати варто. Там є художня обробка, вигадка. Я б не хотів, щоб її сприймали як мемуари чи хроніку 2015-2016 років. Це — художня книжка на основі реальних подій. Це не тільки мої ротації, а й історії інших людей.

Книжка писалася довго: два роки плюс редагування. Це дуже багато праці, насправді. І мене тішать позитивні рецензії від людей, друзів. Для мене дуже важливо було зробити якісну річ. Я не люблю робити щось наполовину — абищо. Бачу, що книга вдалася. Мене це тішить.

В одному із діалогів в середині книжки розкривається ідея цієї книжки й самого терміну «точка неповернення». Я, насправді, скажу, що **ця історія — про вміння приймати рішення і нести за них відповідальність**. Власне, такі ключові рішення, такі моменти, вони є точками неповернення для кожної людини. Не важливо, на війні чи у цивільному житті.

Багато друзів, знайомих мені пишуть, що класна книжка, прочитав за один вечір. **Мені приємно, що я написав таку річ, яка так легко сприймається, але не можна її так читати. Я б хотів, щоб люди на неї хоча б 2 дні витрачали, щоб переосмислити написане.** А там є над чим подумати: над історією країни, над вчинками людей та над їхнім майбутнім. Коли ти її ковтаєш за день чи за пару годин, то багато чого важливого може «загубитися» чи пройти повз увагу. У книжці закладені такі моменти, на яких треба зупинитися».

На шпальтах газет:

Родик К. Донеччина і Данте, від Юнгера до Вербича / К. Родик // Україна молода. – 2020. – 9 верес. – С. 13.

Електронні ресурси:

Неясит М. Точка неповернення : інтерв'ю з автором книги «Точка неповернення» Дмитром Вербичем [Електронний ресурс] / М. Неясит // Націоналістичний молодіжний конгрес : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: <http://mnk.org.ua/novini/tochka-nepovernennia/> (дата звернення: 10.11. 2020). – Назва з екрана.

Сагаль О. Дмитро Вербич: «Книга «Точка неповернення» народилася зі спроби «виписати» з себе» [Електронний ресурс] / О. Сагаль // Нова Тернопільська газета: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Тернопіль, [б. в]. – Режим доступу: <http://nova.te.ua/statti/dmytro-verbych-knyga-tochka-nepovernennya-narodylasya-zi-sproby-vypysaty-z-sebe-vijnu/> (дата звернення: 10.11.2020). – Назва з екрана.

Олесь Ільченко

Олесь Григорович Ільченко народився в місті Києві 4 жовтня 1957 року. Освіта – природнича і літературна: закінчив Київський педагогічний університет ім. Драгоманова і Московський літературний інститут ім. М. Горького. Автор численних публікацій в пресі на культурологічні теми. Лауреат телепремій «Тэффі» й «Телетріумф» (2006 р.). Член Асоціації українських письменників, Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України. Пише вірші та сценарії (на один з них поставлено художній фільм «Я той, хто є» (1990), реж. О. Володіна). Вірші перекладено в США, Сербії, Росії.

Автор поетичних збірок: «Зимовий сад» (1993), «Інакший краєвид» (1997), «Аркуші» (2004), «Міста і острови» (2004), «Розмова перед тишею» (2005), «Сузір'я Ас» та інших.

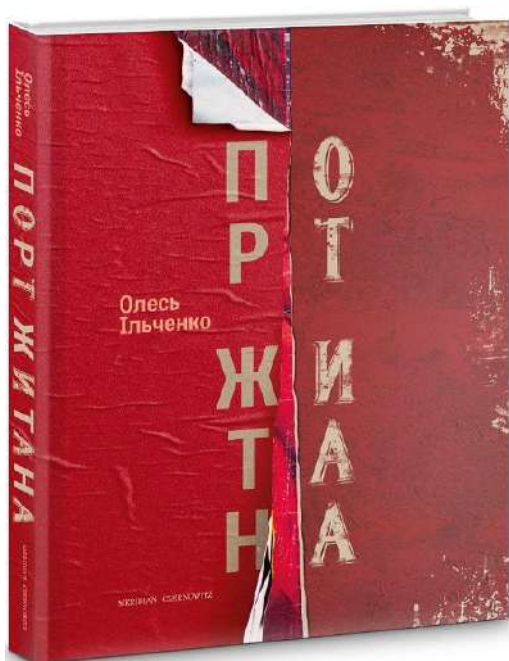
Тривалий час працював журналістом, редактором на телеканалі «1+1». Автор містичного детективу «Місто з химерами» (лідер рейтингів ВВС і «Книги року»), а також творів для дітей: книжки поезій «Розмова перед тишею» (2005) та «Деякі сни, або Київ, якого немає» (2007) увійшли до шорт-листів найкращих поетичних збірок відповідних років Всеукраїнського книжкового рейтингу року. Книга «Наші птахи» посіла третє місце на Міжнародній виставці «Медвін», у категорії «науково-популярна література». Персональна фотовиставка «Аркуші» — галерея «Ірена», Київ, 2004. Колективні фотовиставки – Вроцлав, Краків, Гданськ, 2005. Увійшов до Короткого списку літературної премії Книга року ВВС-2020 з книгою «Житан».

У дитинстві Олесь відмовився від пропозиції класика українського кіно Віктора Івченка зіграти іншого класика — малого Довженка в екранізації «Зачарованої Десни». Тривалий час працював журналістом, редактором на телеканалі «1+1». Головний редактор проекту «Танцюю для тебе». Редактор редакції шоу-програм на ТБ (програми «Перший мільйон», «Форт Буаяр», «Самый умный»).

Олесь Ільченко колекціонує старі київські цеглини, любить подорожувати й інколи ходить з друзями фотографувати зникаючий Київ. 2010 року Олесь Ільченко подарував Національному музею літератури видання 1920–х, 1940–х і 1960–х років. Усі вони — з родинної бібліотеки. «Звісно, шкода розлучатися з книжками, що стали вже рідними, але я подумав, що деякими речами людина не може володіти одноосібно, треба, щоб вони були доступні багатьом», — зауважив Олесь Ільченко.

Найдорожче тут для нього — видання «Царівни» Ольги Кобилянської (харківське кооперативне видавництво «Рух», 1927 рік), оскільки це спогад про покійну маму. Є також книги Лесі Українки, Леоніда Глібіва (прізвище вказано згідно з орфографією 1920–х років), Марка Вовчка, видання воєнного періоду творів Івана Франка та Андрія Малишка, ювілейне факсимільне видання 1964 року «Заповіту» Тараса Шевченка. За цими, тепер уже музейними експонатами, можна вивчати історію книгодрукування в Україні ХХ ст.

«Порт Житана»

Ідея написати твір виникла в автора кілька років тому в Женеві на виставці творів мистецтва перед аукціоном. «Я звернув увагу на великий альбом, – говорить письменник, – що належав Сержу Лифарю. Розгорнув його і побачив справжні скарби: малюнки Пікассо, Кокто, Матісса та інших митців із присвятами та жартівливими побажаннями видатному киянину. Та я збагнув, що будь коли можна натрапити на справжній скарб культури, і що оцей альбом і є зав'язкою мого нового роману. Потім дізнався про таємниці склади в Женеві, говорив годинами із артдилерами і збирачами живопису... І нарешті всі пазли склалися в історію, яку вже із захватом сприйняли перші читачі...»

Що спільного між божественним життям в Парижі 1922-1946 років і подіями в Києві 2010-2014-го та ілюзорно спокійним життям в Женеві наших днів? – запитує автор. – Різні міста і час поєднує загадкове життя і доля українського художника-емігранта Марка Мазура та його зниклої колекції живопису. Герої роману опиняться у вирі подій. Коли минуле не відпускає й щодня доводиться робити вибір між честю і зрадою, моральністю і ницістю...»

«Порт Житана» – затишний ресторанчик на березі мальовничого Женевського озера. У різний час він стає особливим місцем для Марка Мазурка, українського художника-емігранта, який прославився своїми

авангардними роботами в міжвоєнному Парижі і Сергія Коваленка, мистецтвознавця, що збирає колекцію для впливового київського олігарха й намагається розкрити загадку таємничого зникнення свого славетного земляка. «Порт Житана» – це роман, у якому історія тісно переплетена із сучасністю, а мистецтво – із людськими долями і стосунками. Це роман про вимушену втечу й неодмінне повернення, фальшиву «любов» і справжнє кохання, про щоденний вибір, який здійснює людина.

...На ресторанній терасі готельчика «Порт Житана», за столиком зі сліпучо-білою скатертиною, яку прикрашали пляшка вина та спеціалітети місцевої кухні, сиділа пара – чоловік і жінка, не юні, але й не старі, а такого віку, про який кажуть «активний». До них долинав шум шосе Route de Lausanne – і часом – залізниці, яка пролягала подалі від траси, паралельно автошляху. Щохвилини чути було і протяжне гудіння літаків, що йшли на зниження зовсім поруч, за сусіднім містечком Жанто, на посадку до аеропорту Женеви.

На шпальтах газет:

Чи видно українські зірки на швейцарському небі // Українська літературна газета. – 2017. – 5 трав. – С. 9.

Електронні ресурси:

Гнипа В. Книга року BBC: «Порт Житана – гарна обкладинка, але сирий роман» : рецензія на книгу [Електронний ресурс] / В. Гнипа // BBC NEWS / Україна : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-54839048> (дата звернення: 15.11.2020). – Назва з екрана.

Ільченко Олесь Григорович. Біографія Олесь Ільченка [Електронний ресурс] // УкрЛіб : [сайт]. – Електрон. текст. дані . – [Б. м. : б. м.]. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=14858> (дата звернення : 15.11.2020). – Назва з екрана.

Олесь Ільченко. Порт Житана [Електронний ресурс] // Читомо : Електрон. текст. дані. – [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу: <https://chytomo.com/book/port-zhytana/> (дата звернення: 15.11.2020). – Назва з екрана.

Порт Житана – Книги ХХІ [Електронний ресурс] // Books-xxi : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Чернівці, 2016. – Режим доступу: <http://www.books-xxi.com.ua/products/port-zhitana> (дата звернення: 15.11.2020). – Назва з екрана.

Павлюк Ілларіон

«Колись я навчуся бути спокійним, як риба»

Народився 1980 року на Херсонщині в місті Скадовськ. Жив у Луганську. Закінчив Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (1996–2001 роки) за спеціальністю журналістика. 2001 року переїхав до Києва. Починав телевізійний шлях у новинах як репортер-міжнародник — спеціалізувався на арабо-ізраїльському конфлікті.

На початку 2010 року прийшов продюсером департаменту документально-художніх проєктів на канал «1+1». 2011 року входив до складу журі 63-ї американської телепремії «Еммі». У грудні 2011 разом з командою залишив канал. 2015 року брав участь у війні на Сході в складі добровольчого батальйону.

Співвласник продакшн-компанії Ivory Films.

2018 року вийшов дебютний роман Ілларіона Павлюка — «Білий попіл», містичний трилер у стилі нуар з відсилками до повісті Миколи Гоголя «Вій».

У 2019 році автор представив свій другий роман – «Танець недоумка», який був номінований на звання Книга року ВВС - 2019.

Мешкає в Києві. Одружений, має п'ятьох дітей.

«Письменництво – це заняття на все життя, якщо воно тебе захоплює. Тут гонорари вторинні, важливо, щоб були люди, які вважають, що ти щось їм даєш цією літературою», вважає журналіст і письменник Ілларіон Павлюк.

Автор стрімко увірвався в сучасну українську літературу – з 2018 року світ побачило три його художні книги.

Дві попередні - «Білий попіл» та «Танець недоумка» мали сильний читацький відгук, очолювали книжкові топи та номінувалися на престижні літературні премії.

Третя книга – роман «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» увійшла до короткого списку літературної премії Книги року ВВС-2020.

Відзнаки Ілларіона Павлюка:

🇺🇦 2020 – роман «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» отримав Персональну відзнаку премії «BookForum Best Book Award-2020» від директорки Українського інституту книги.

«Я бачу, Вас цікавить п'ятьма»

виконанні Назара Гайдучика.

У центрі сюжету – київський кримінальний психолог Андрій Гайстер, якого відправляють консультантом у богом забуте селище Буськів Сад. Зимової ночі там зникла маленька дівчинка. А ще там водиться Звір — серійний маніяк, убивств якого тамтешні мешканці воліють не помічати... У цьому проклятому селищі, де все по колу і всі живуть життям, яке ненавидять, розслідування постійно заходить у глухий кут. Андрій вірить, що загублена дівчинка, попри все, жива і він її знайде. Але нікому, крім нього, це не потрібно.

«Ідея виникла раптово — як образ, як відчуття. Здається, я дивився трейлер до якогось кіно, й не додивився навіть до середини, коли котрийсь кадр народив ось цей образ — поселення, де все ніби застигло в бурштині, і кожен день схожий на наступний. Як воно жити життям, яке ненавидиш? Як воно з дня у день робити те, що не робить тебе щасливим? Як воно — терпіти й знати, що краще не буде? Вже потім, прокручуючи в голові цю геть ще не певну ідею, я знайшов одну цікаву статтю: про те, що фінські племена колись бачили пекло як одвічне продовження всього найгіршого в твоєму житті. Й миттєво народився Буськів Сад — прокляте поселення, де все по колу. Ну, а потім довго й складно народжувався Андрій — його життя, його розчарування й мрії. Місяців дев'ять я писав епізод за епізодом. Вже були й Звір і Харитон, й опецькуватий дільничний поліцейський... Але роман все

ще не тримався купи. Ніби, не було найголовнішого — того, заради чого треба занурювати в ці пригоди героя, а відповідно й читача. Аж ось з'явилася Надя, дівчина з мушелькою слухового апарата за вушком. І одразу все склалося. Пітьма й промінь світла в ній, і провалля, в яке треба спуститися, аби вийти сильнішим, ніж ти був, або — не вийти ніколи» — розповідає Ілларіон Павлюк про роботу над романом.

«Я бачу, вас цікавить пітьма» — історія про непробивну людську байдужість і пітьму всередині нас. Про чесність з собою й ціну, яку ми готові заплатити за забуття. Про гріхи, що матеріалізуються, і спокуту, дорожчу за спокій.

Відгуки про книгу:

«Ти можеш зазирнути крізь віконце літератури у світ темряви. Але просто зазирнути – це не про роман Ілларіона Павлюка, який веде до розгадки таємниці злочину по колу, як у класичних романах Noir, – а по спіралі. Яка врешті-решт виявиться стрічкою Мьобіуса, що з'єднує кінець і початок усього. Я заздрю тобі, читачу, ти лише на початку великої подорожі та справжньої літературної насолоди», — Андрій Цаплієнко, журналіст.

«Прямо бачу, як Стівен Кінг за ломберним столиком викликає дух Миколи Гоголя. І як той являється, заганяє його у п'ятикутник і цілий рік щодня змушує разом писати «Пітьму». А, ні, то Ілларіон Павлюк. Це він захопив обох і у Гоголя перейняв «любов до мови й відчуття слова», а у Кінга — неймовірний жах і тонну мурашок, якими щосторінки притрушує шкіру читача абсолютно божевільного сюжет», – Зураб Аласанія, медіаменеджер.

«Книга must read для любителів загадок та містичного присмаку у сюжеті. Це моє перше знайомство з Ілларіоном як письменником, проте саме його та його роман вважатиму для себе «відкриттям року». Майстерне поєднання сучасної буденності, життєвої драми і детективних пригод. Потужний та довершений роман. Вважаю, це та книга, яку просто необхідно мати в домашній бібліотеці. Bravo, Ілларіоне!»—Аліна Шатернікова, чемпіонка світу з професійного боксу.

Електронні ресурси:

Зураб Аласанія про книжку Ілларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» [Електронний ресурс] // Видавництво Старого Лева : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://starylev.com.ua/club/blog/zurab-alasaniya-pro-knyzhku-illariona-pavlyuka-ya-bachu-vas-cikavyt-pitma> (дата звернення: 10.11.2020). - Назва з екрана.

Ілларіон Павлюк, письменник : [Електронний ресурс] // Укрінформ : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3105872-illarion-pavluk-pismennik.html> (дата звернення: 10.11.2020). – Назва з екрана.

Книга «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» Ілларіона Павлюка : рецензії [Електронний ресурс] // Yakaboo : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://www.yakaboo.ua/ja-bachu-vas-cikavit-pitma.html> (дата звернення: 10.11.2020). – Назва з екрана.

Презентація нового роману «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» Ілларіона Павлюка [Електронний ресурс] // Читомо : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу: <https://chytomo.com/prezentatsiia-novoho-romanu-illariona-pavliuka-ia-bachu-vas-tsikavyt-pitma/> (дата звернення: 10.11.2020). – Назва з екрана.

Сергій Сайгон (SAIGON)

Сергій Лещенко народився 1985 року в Дніпропетровській області. Псевдо в мережі – Сергій Сергійович. Позивний на фронті – «Сайгон». Одразу після першого курсу університету під час мобілізації пішов у серпні 2015 року до військкомату і попросився до лав Збройних Сил. Військовий розвідник 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади ЗСУ. В армії до цього не служив. Він не хоче, щоб його обзивали блогером чи письменником. Він – просто автор оповідань «Грязь» (*Khaki).

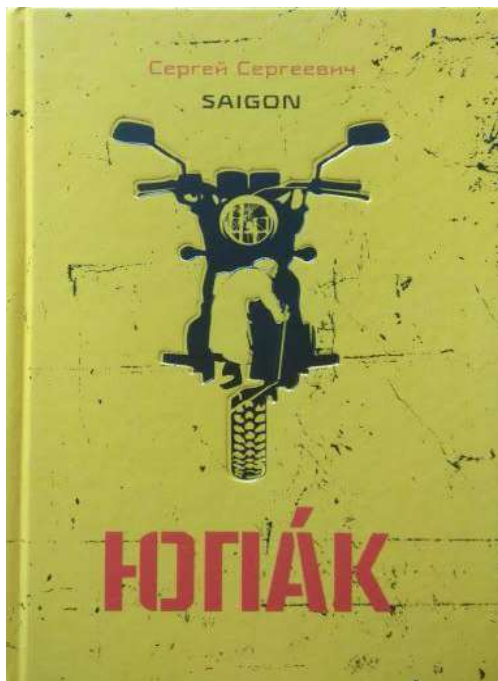
Його фронтові оповідання жили собі у Facebook, але отримали чималий інтерес і підтримку, тож справа була – перекинути їх. Перше оповідання «Покоління сміливих» увійшло у збірник «14 друзів хунти». А тепер

очікуємо повноцінного видання книги «Грязь» (*Khaki) з реальними оповіданнями з війни, що триває.

Про війну, якої не помічають, та про людей, які її не хочуть помічати; про АТО в глибокому тилу; про уміння жити; про поділ на «вони» і «ми».

Книга «Юпак» увійшла до короткого списку в номінації Книга року ВВС-2020.

«Юпак»

Не секрет, що в українській літературі село часто постає ідеалізованим. Ще народники витворили такий собі міф про уявний народ, який глибоко вкорінився. І хоча в добу модернізму ця традиція була зламана, довгий період соцреалізму, на жаль, загальмував літературний процес, а тому навіть в сучасному просторі (і не в останню чергу через методіку викладання та відбір матеріалу до шкільної програми) українофільські міфи продовжують побутувати: у переважній більшості творів маємо надривно-мелодраматичне, відірване від реальності село, а малообізнаний читач частіше згадує Марусю Квітку, аніж Парасочку Мартовича чи жорстокий

селянський соціум Матіос.

Проте останнім часом все частіше з'являються цікаві винятки. Саме таким є «Юпак» Сергія Сергійовича (Сайгона) – «роман про село» – на який довго чекали прихильники автора.

Сайгон доволі відомий у ветеранському та навколочетеранському просторі, адже його перша книга (збірка малої прози «Грязь»(*Khaki)) отримала велику кількість схвальних відгуків і користується значною популярністю. Більше того, ця збірка посіла друге місце в позаконкурсній номінації «Голоси героїв» у Всеукраїнському рейтингу «Книжка року – 2018».

Якщо попередня книга – яскравий зразок сучасної воєнної прози, то роман «Юпак» занурить читача в українське степове село 2000-х років. Війна, закономірно, з'являється і в цьому тексті, але вже не є магістральною темою.

Отже, українське село «на межі епохи Інтернету» (як зазначається в анотації), яке воно?

У романі розгортається яскрава гіперреалістична панорама-відповідь на це питання: розподіл на соціальні верстви в залежності від статків та чітко унормовані відносини між їхніми представниками, сусіди, які сходять жовчу від задрощів, асоціальні елементи (п'яниці, місцеві кримінальні авторитети) і звичайні середньостатистичні працівники ферм чи міських підприємств,

сільська дискотека в кафе «Кафе», обов'язкові розбірки та хиткі перемир'я між хлопцями з різних сіл, суржик, яким розмовляє переважна більшість населення, – усе це живі типи та ситуації, прототипи яких можна було спостерігати в повсякденному житті того часу.

При зображенні соціальної атмосфери, атрибутики сільського життя Сайгон скрупульозно звертає увагу на деталі, які тим, хто дорослішав у 2000-х, допомагають швидко «змалювати» картинку, а молодшим – яскраво уявити увесь антураж цих років.

Реалістичною є навіть містика у творі (хай це і звучить як оксиморон): хто з нас хоч раз у житті не стикався чи не чув про заговори-прокляття через заздрощі, бабку-шептуху, яка яйцями викачує вроки (якщо вона «справжня», то за послуги бере усталений продуктовий набір, а не гроші), а «баба-Оля-та-шо-лічить» – осучаснений образ відьми – один із найяскравіших у «Юпаку».

Впадає в око детальна продуманість кожного персонажа: від його зовнішнього вигляду до життєвого шляху, навіть якщо це біографія другорядних героїв. У романі ви не знайдете психологічних рефлексій, у той же час автор чітко й точно прописує поведінкові нюанси тієї чи іншої особи у відповідності до її віку та соціального статусу.

Своя запрограмована «роль» є і в юпака (це, до речі, сленгова назва мотоцикла «ІЖ Юпітер», яку використовували у степовому регіоні України) – це саме та ланка, що об'єднує долі героїв та є рушійною силою сюжету. Поступово здавалось би нежива машина перетворюється на мало не демонічного персонажа, що живиться кров'ю та нещастями своїх власників, яким не вдається втримати таке, на перший погляд, щасливе надбання. Та навіть ця містична лінія логічно завершується: уважний читач побачить нейтралізацію «скверного» юпака за всіма приписами баби-Олі.

Майже повністю розказана історія частини життя та кохання Ігоря перетікає в історію його коханої Марини, і все це зав'язується в тісний сюжетний вузол. І кожен такий вузол має обов'язкову розв'язку і логічне завершення. У такий спосіб Сайгону вдалося створити опуклу та багатовимірну художню історію про життя звичайного села, долі жителів якого тісно переплетені, а незначні на перший погляд події (такий собі «помах крил метелика») можуть це життя зруйнувати вщент або ж кардинально його змінити. При цьому автор упродовж романного тексту розставляє гачки, що вказують на майбутні події, які уважний читач обов'язково відкриє для себе (не буду спойлерити, та зверніть, наприклад, увагу на роботу баби-Олі-той-шо-лічить після відвідин Ігоря).

Напевне, не всім вибагливим читачам сподобається авторський стиль, адже мова Сайгона позбавлена яскравих епітетів, метафор та інших художніх прикрас, натомість присутні короткі конкретні описи, яких потребує та чи інша ситуація. З одного боку таку стилістичну ощадливість та навіть нейтральність, яка була дуже вмотивованою в оповіданнях про війну в першій збірці, можна трактувати як недолік (адже роман певною мірою втрачає художність і образність), а з іншого – можна говорити про

авторський стиль, що стане його візитівкою. Адже саме відсутність надміру художності й створює в реципієнта враження гіперреалістичності та знімає можливу сентиментальність та ліризацію, натомість з'являється враження живої розмови без прикрас.

«У степу ніхто не свій, окрім своїх» - фраза з анотації, що вказує на традиційну усталеність життя цього українського регіону. Роман «Юпак» Сергія Сергійовича дасть нагоду читачам відкрити для себе малознаний простір. Тож не прогавте свій шанс.

Відгуки про книгу:

«Уявіть, що Квентіна Тарантіно змішали із Григором Тютюнником і Лесем Подерв'янським. Оце вам і – «Юпак»! Абсолютно вибухова суміш, яка не дає жодного шансу лишитися байдужим. Він збиває наповал, як горілка змішана з пивом. Бере за душу і довго не відпускає. Ця книга мала б шокувати українця – написана суржиком та ще й наполовину з матюками. Але вона приголомшує в хорошому сенсі. Бо в ній стільки справжньої України, що просто стискається серце. Від цих «пациків на моцика» і сільських дівок, тіток і дядьків, дідів і бабів. Бідних, працьовитих, добрих, дурних і злих. Усе те, що ви побачите, виїхавши за 50 кілометрів від Києва. Книжка, від якої не можна відірватися. Книжка, після якої посилюється серцебиття. Як сказали б у юпаковому селі: «Геть, хай йому чорт, аж тиск піднялось - таке понаписував!» Роман «Юпак» діє на рецептори українця десь так, як серіал «Спіймати Кайдаша». Перед ним неможливо встояти і неможливо забути», - Марта Шокало, Головна редакторка BBC News Україна, член журі.

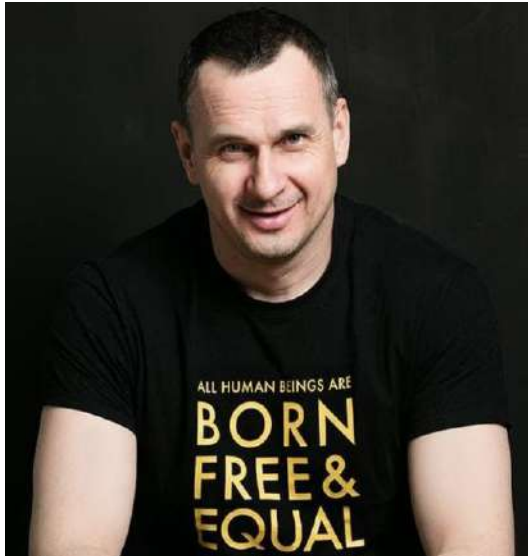
Електронні ресурси:

«ЗА ЧАЙ.СОМ»: Розвідник «Сайгон» про війну, якої не помічають [Електронний ресурс] // 5. Перший. Український. Інформаційний : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020 – Режим доступу: <https://www.5.ua/suspilstvo/za-chaycom-rozvidnyk-saihon-pro-viinu-iakoi-ne-romichaiut-170498.html> (дата звернення:09.11.2020). – Назва з екрана.

Рябченко М. Книга року BBC «Пацики на мотиках, або Чим чіпляє роман «Юпак» [Електронний ресурс] / М. Рябченко // BBC NEWS / Україна : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-54690274> (дата звернення: 09.11.2020). – Назва з екрана.

Сенцов Олег

«Людина народжена, щоб бути вільною, - це головне. Ніхто і ніщо не має права позбавляти її волі. Вона дорожча за все і, природно, дорожча за життя».

Олег Геннадійович Сенцов народився 13 липня 1976 року в місті Сімферополь, Кримська область (Україна) – український кінорежисер, сценарист, письменник, громадський активіст. Генеральний директор кінокомпанії «Край Кінема».

З 1993 по 1998 навчався в Київському національному економічному університеті. Відвідував кінематографічні курси в Москві. У 2008 стає співзасновником компанії «Край Кінема». У 2008 знімає навчальний короткометражний фільм «Добре ловиться рибка-бананка», в 2009 — «Рік Бика». У 2012 дебютував зі своїм

першим повнометражним фільмом «Гамер» на міжнародному фестивалі в Роттердамі. «Гамер» — це фільм про хлопців геймерів. Головний герой цього фільму більшість свого часу проводить за комп'ютерною грою Quake, що дуже шкодить його навчанню в технікумі. Його мати вважає його ні на що не здатним і не кращим за батька, що покинув родину. Бюджет фільму становив 20 000 доларів і ролі в ньому грали справжні геймери. В тому ж 2012 картина отримала премію Гільдії кінознавців та кінокритиків на фестивалі «Дух вогню» в Ханті-Мансійську. В 2013 на кінофестивалі в Одесі Олег Сенцов презентував свій новий проект — «Носоріг». Цей проект виграв премію в 25 тисяч гривень. Носоріг — це хлопець, батько якого постійно пив, а потім ще й сидів, мати весь час сварилася, старший брат помер на війні, у сестри життя теж не склалось, тож не дивно, що хлопчик, який ріс у такій сім'ї, коли подорослішав — перетворився на носорога. Основні події ігрового фільму відбуваються на початку 1990-х у бандитському середовищі. Робота над цим проектом була призупинена активною участю Олега в протестах.

Відтоді як почався Євромайдан, Сенцов став його активним учасником. Зокрема, він приєднується до активістів Автомайдану. А після початку тимчасової анексії Криму Росією він часто їздив в рідний Сімферополь, де намагався організувати мітинги «За єдину країну», а також постачав продуктами та усім необхідним українських військових, які перебували в Криму.

10 травня 2014 року був затриманий у Сімферополі російськими силовими структурами й 25 серпня 2015 засуджений за звинуваченням у тероризмі до 20 років позбавлення волі з відбуванням покарання у колонії

суворого режиму . Під час оголошення вироку чоловік заспівав гімн України та вигукнув «Слава Україні!». Адвокат режисера повідомляв, що до його підзахисного застосовувалися тортури, щоб вибити з нього свідчення.

У червні 2015 року в київському видавництві Laugus вийшла книга оповідань Олега Сенцова, написаних до його ув'язнення у Росії. До збірки увійшли вісім оповідань російською мовою: «Автобіографія», «Собака», «Детство», «Больничка», «Школа», «Завещание», «Бабушка», «Макары». Ініціаторами видання стали режисер Олесь Санін та продюсер Анна Паленчук. Родина Сенцова отримає половину прибутку від продажу книги. Після ув'язнення Олег Сенцов також почав писати роман.

У 2017 вийшла книга Олександра Мимрука «Олег Сенцов», яка складається зі спогадів людей, які добре знають Олега, з уривків його книжок та сценаріїв до фільмів, а також з витягів протоколів допитів свідків по його справі.

З 13 листопада 2017 Олег Сенцов перебуває у виправній колонії № 8 «Білий ведмідь» у місті Лабитнангі (Ямало-Ненецький автономний округ) Росія.

14 травня 2018 р. Олег Сенцов оголосив безстрокове голодування з вимогою звільнити 64 українських політв'язнів. Про це він повідомив у листі з колонії, який отримав російський адвокат Дмитро Дінзе: «Я, Сенцов Олег, громадянин України, незаконно засуджений російським судом і перебуваю в колонії м. Лабитнангі, оголосив безстрокове голодування з 14 травня 2018 р. Єдиною умовою припинення є звільнення всіх українських політв'язнів, які знаходяться на території РФ. Разом та до кінця! Слава Україні!». За словами адвоката: «Олег вже зневірився чекати чого-небудь і категорично для себе вирішив, що він постаратися своїм демаршем вплинути на ситуацію між Україною і Росією. Він виступає, як мені здається, як миротворець».

«Якщо нам судилося стати цвяхами в кришку труни тирана, то я хотів би бути таким цвяхом. Просто знайте, що цей цвях не зігнеться», - надіслав в листі Олег з Росії.

На сайті change.org було створено петицію з закликом допомогти врятувати Сенцова та інших політичних в'язнів

2019 року анонсовано вихід першого перекладу українською творів Олега Сенцова «Жизня», виданий завдяки ініціативі української продюсерки Анни Паленчук, спільними зусиллями «Видавництва Старого Лева» й Українського ПЕН. Українською прозу переклав Сергій Осока. Цього ж року книга виходить німецькою, англійською та польською мовами.

7 вересня 2019 року був повернутий в рамках обміну російських злочинців з України на українських військовополонених з РФ.

Має двох дітей, дочку Аліну (2002) та сина Владислава (2004), у якого аутизм.

Відзнаки Олега Сенцова:

Державні:

- ✚ 2015 – Орден «За мужність» I ст. (24 вересня 2015) – за особисту мужність і самовідданість, виявлені у відстоюванні конституційних прав та свобод людини, цілісності Української держави
- ✚ 2014 – Орден «За мужність» II ст. (23 серпня 2014) – за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм
- ✚ 2016 – Національна премія України імені Тараса Шевченка – за художні фільми «Гамер» і «Носоріг»

Інші:

- ✚ 2016 – Спеціальна премія Чеського кінематографічного і телевізійного союзу FITNESS
- ✚ 2017 – Премія американського ПЕН-клубу імені Барбари Голдсміт «Свобода писати»
- ✚ 2018 – Нагорода «Карпатська Європа спільних цінностей» форуму «Європа-Україна»
- ✚ 2018 – Премія міжнародного економічно-гуманітарного форуму Ukrainian ID
- ✚ 2018 – Громадська відзнака «Ордену нескорених»
- ✚ 2018 – Почесний громадянин Парижа
- ✚ 2018 – Премія Pro Dignitate Human
- ✚ 2018 – Премія Сахарова за свободу думки. 12 грудня до Європарламенту на церемонію вручення премії запрошені сестра Сенцова Наталія Каплан та його адвокат Дмитро Дінзе
- ✚ 2018 – Нагорода Платформи європейської пам'яті та сумління
- ✚ 2018 – Міжнародна премія в області журналістських розслідувань і захисту прав людини у світі імені Сергія Магнітського. Особисто премія була вручена 14 листопада 2019 року
- ✚ 2019 – Премія «Нептун» фестивалю «Solidariti of Arts» у Гданську
- ✚ 2020 – Лауреат премії міста Кракова імені Станіслава Вінценца

Фільмографія:

- ✚ 2008 – «Добре ловиться рибка-бананка», короткометражний, навчальний
- ✚ 2009 – «Ріг бика, короткометражний, навчальний
- ✚ 2011 – «Гамер», повнометражний, дебют
- ✚ 2019 – «Номери» (повнометражний, спільно з Ахметом Сеїтаблаєвим)
- ✚ TBD – «Носоріг» (незакінчений)

«Другу варто теж придбати»

«Другу також варто придбати» – це новий роман Олега Сенцова, який він написав під час ув'язнення в російській колонії в Якутії у 2017 році. Він не стільки про те, чи варто боротися, а про те, що стається з нами – кожним окремо й усіма, коли ми опускаємо руки. «Другу також варто придбати» – це динамічний сюжет, кінематографічна чіткість і щедро розсипана іронія, яка дає змогу читачеві навіть на найдраматичніші ситуації поглянути відсторонено, з гумором і надією.

Ось як сам автор говорить про свою книгу: «Книжка була задумана у рамках трилогії, коли я ще писав свій перший роман «Купіть книгу – вона смішна». Тоді, у 2010

році, я не думав, що мої книги будуть видані, тим паче написані в такому несерйозному стилі. Але я пообіцяв собі, що якщо перший роман колись буде виданий і матиме більш як 18 читачів, то я напишу другий, а потім, можливо, і третій. Уже перебуваючи в ув'язненні, на той момент у північному якутському таборі у 2017 році, я дізнався, що моя книжка видана і почав отримувати позитивні відгуки від простих читачів.

Тому я розпочав роботу над другим романом. Працюючи щодня, написав його приблизно за 3 місяці – на щастя, часу у в'язниці достатньо. Через два роки, на початку 2019, я зробив другу редакцію і відправив чистовик на волю, бо не знав, скільки ще мені доведеться перебувати за ґратами (одночасно відправив «Маркетер» і сценарій нового фільму).

Головна тема роману – це прагнення суспільства, більш технічно та інтелектуально розвиненого, нав'язати свої правила життя менш розвиненому.

Коли роман лише задумувався, я керувався невдалим досвідом США, їхніми спробами просування демократії на Близькому Сході, у тому числі із застосуванням військової сили. Тому дія роману відбувається в Америці, але цього разу прилітають інопланетяни, беруть країну під контроль і вже самих американців починають змушувати жити за їхніми правилами. Це була початкова ідея, але коли писався роман, то на нього, звісно ж, вплинули події 2014 року – окупація Криму російськими військами й колабораціонізм частини населення та органів місцевої влади, які підтримали її».

На шпальтах газет:

Аккерман Г. Олег Сенцов – герой нашого часу / Г. Аккерман // Український тиждень. – 2018. – № 33. – С. 50

Власенко В. Олегу Сенцову вручили Премію Сахарова / В. Власенко // Урядовий кур'єр. – 2019. – 27 листоп. – С. 3.

Кирпа І. На межі життя і смерті. Політв'язень Кремля Олег Сенцов голодує вже три місяці, але здаватися на милість окупантів не має наміру / І. Кирпа // Україна молода. – 2018. – 10-11 серп. – С. 2.

Патрікеєва Н. Премія Сахарова для Сенцова: п'ять відгуків відомих українців / Н. Патрікеєва // Гетьман. – 2018. – № 3-4. – С. 30-31.

Шамшура О. На фасаді паризької мерії вивісли фото Сенцова / О. Шамшура // Голос України. – 2018. – 1 серп. – С. 5.

Ярошевський О. Людина справжньої чистоти / О. Ярошевський // Культура і життя. – 2018. – 2 трав. – С. 3.

Електронні ресурси:

Лівін М. 10 історій із нового роману Олега Сенцова «Другу також варто придбати» [Електронний ресурс] / М. Лівін // The Village Україна : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2019. – Режим доступу: <https://www.the-village.com.ua/village/knowledge/book-of-the-week/297111-10-istoriy-iz-novogo-romanu-olega-sentsova-drugu-takozh-var-to-pridbati> (дата звернення: 16.11.2020). - Назва з екрана.

Морі Є. «Другу також варти придбати» : інтерв'ю з Олегом Сенцовим про роман, написаний в тюрмі : [Електронний ресурс] / Є. Морі // Суспільне / Новини : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м. : б. м.]. – Режим доступу: <https://suspiilne.media/36922-drugu-takoz-var-to-pridbati-intervu-z-olegom-sencovim-pro-roman-napisanij-v-rosijskij-turmi/> (дата звернення: 16.11.2020). – Назва з екрана.

Олег Сенцов. Другу також варто придбати [Електронний ресурс] // Читомо : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – режим доступу: <https://chytomo.com/book/druhu-takozh-var-to-pridbati/> (дата звернення 16.11.2020). – Назва з екрана.

Яценко Петро

«Українську історію не можна читати без брому. І фантастика – чудовий бром. Ідея змішати новітню болісну українську історію з фантастичним пластом є вдалим і терапевтичним ходом. Фантастичні деталі віддаляють реальність на безпечну відстань»

Петро Олександрович Яценко народився й виріс у Львові 11 серпня 1978 року – український письменник – прозаїк, журналіст, викладач креативного письма, програміст. Вищу освіту отримав у Національному університеті «Львівська політехніка».

Серед іншого, брав участь у програмі Gaude Polonia, де працював під кураторством польської романістки, лауреатки Букерівської премії Ольги Токарчук, а також став лауреатом програми Bank Austria Literaris.

Петро Яценко отримав численні національні літературні відзнаки, зокрема, став лауреатом всеукраїнського конкурсу «Нові автори» за роман «Йогуртовий бог» (2002) та «Смолоскип» за повість «Дерево

бодхі» (2011). Його роман «Повернення придурків» (2004) було поставлено на сцені Чернігівським молодіжним театром у 2016 році. Роман Яценка «Нечуй. Немов. Небач» отримав першу премію Міста літератури UNESCO.

Твори Петра Яценка перекладені німецькою та польською мовами.

У 2019 році вийшла збірка літературних репортажів Йозефа Рота «Міста і люди» у перекладі Олесі Яремчук та Христини Назаркевич (Видавництво «Книги XXI»)

Роман «Січкаря» (2012), увійшов в довгий список Книги року BBC Україна.

У текстах письменника вражає передусім глибина образів та ідей, а також мова — така, якій хочеться вірити, вправна стилістика.

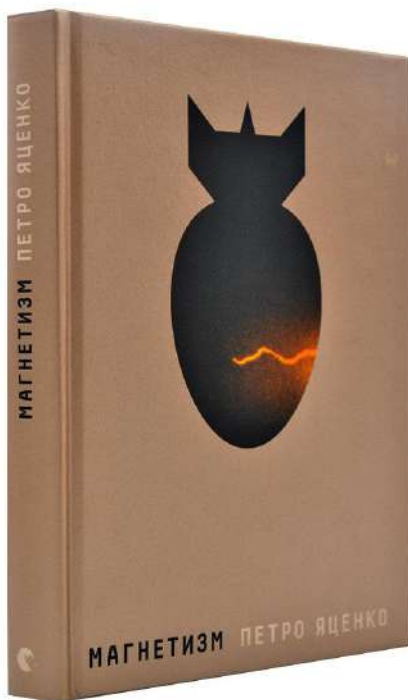
Книга «Магнетизм» увійшла до довгого списку в номінації Книга року BBC-2020.

Підписав із Lingart – Живі Книги / Lingart – Future Books угоду на два романи – «Львівську сагу» (2010) та «Нечуй. Немов. Небач» (2017). Обидві будуть озвучені акторами та перетворяться на аудіо книги.

Мешкає з родиною у Києві.

«Магнетизм»

«Жертва життям – це найбільш значна жертва, яку може дати людина. Але існують й інші жертви, адже кожен з нас завжди має, що віддати. Навіть зараз, під час війни, хтось визискує останнє, а хтось ділиться з іншими; хтось перетворюється на чорну діру, а хтось намагається вкласти зусилля в своє місто, країну, всесвіт. І якщо таких людей більшатиме, то жоден режим, хай яку потужну армію він має, не здатен буде це забрати. Ця теза доволі банальна, але що більше ми вкладатимемо зусиль у простір, в якому живемо, то більшим ставатиме магнетизм взаємної любові, яка тільки й здатна подолати магнетизм війни»

«Міста, як і люди, можуть помирати. Достатньо прикласти руку до будівель, і ти відчуєш, як пульсація покидає їх, серце міста зупиняється», – переконаний письменник Петро Яценко. Саме про стосунки міст та їхніх мешканців його новий, дев'ятий за рахунком роман – «Магнетизм». Книга вийшла у «Видавництві Старого Лева» та зовсім скоро з'явиться в українських книгарнях.

Роман «Магнетизм» – це тонке сплетіння суворих реалій та магічної історії. Назва книжки є лейтмотивом усієї оповіді, бо саме це явище пов'язує героїв та локації, веде читача сюжетом книги. «Магнетизм – це фізичне явище, що означає притягування різнорідно заряджених предметів, – ділиться роздумами Петро Яценко. – Це також

тяжіння людини до людини, а ще – людини до місця. Отже це фізичне явище, чуттєве та культурне. Останній момент мене особливо зацікавив – прив'язаність людини до міста. Свого часу я мешкав у Львові, Києві, Вроцлаві, Відні й у Лондоні. Зауважив, що кожне місто має свій вплив на мешканців: як позитивний, так й негативний. З містом можна домовлятися, жити в унісон. Або ж заважати місту, а місто заважатиме тобі».

У романі йдеться про Київ та Донецьк. Власне, дія книжки починається в окупованому Донецьку, з якого головна героїня тікає у столицю. Проте й Київ не приймає Гайку з розкритими обіймами, дівчині доводиться багато пройти та відкрити чимало таємниць, аби потоваришувати з містом. «Для мене Київ завжди був таким собі добрим дядечком, який може дати тобі усе: гроші, кохання, щастя врешті-решт, – каже автор. – Проте моя героїня пізнає це місто зовсім з іншого боку. Чому у книзі з'явився Донецьк? По-перше, це

окупована територія, до якої прикута зараз наша увага. А по-друге, звідти походить одна з гілок моєї родини. Моя бабця народилася в Сталіно, так тоді його називали. Я любив спостерігати, як відрізняється характер бабці і галичан, бо бабця власне жила з нами у Львові. Інколи ця відмінність йшла не на користь бабусі, але бувало, що й на користь.

Головна героїня книжки – Марія Гай, або ж просто Гайка – має реальний прототип, якого письменник зустрів на одному з фестивалів у Києві та вирішив вписати у книгу: «Моя героїня Марія має незвичну здатність – притягувати металеві предмети. Зокрема через це вона отримала прізвисько Гайка. Вона може зчитувати магнітні записи на металі. Якщо ми заглибимося у технічний бік цього питання, то пам'ять нашого комп'ютера записана на пластинах старого-доброго жорсткого диску саме завдяки магнетизму. Вже не кажучи про бобінні магнітофони, касети тощо. Марія розвинула у собі свою особливість і може, доторкнувшись до металевого поручня, прочитати інформацію, яку на ньому залишили інші люди. З цим також пов'язане і її хобі: робити прикраси із коліщат від старих механічних годинників. Бо годинник – це річ, яку люди весь час носять на собі і відповідно, залишають чимало інформації про себе. Гайці вдається скомбінувати коліщата від різних годинників так, що людські долі сплітаються і виходить «нова історія в металі». Покупці не знають таємниці цих прикрас, проте вироби дивним чином ваблять їх.

У героїні є прототип. Якось я брав участь у фестивалі Kyiv Steam Con, де була представлена стімпанкова культура. І власне там я познайомився з майстриною, яка виготовляла подібні прикраси й надихнула створити образ Гайки.

Цікавим є факт, що «Магнетизм» вперше публічно зазвучав не українською мовою – автор встиг прочитати книгу чеським книгоманам, також уривок з книги був надрукований у польському літературному журналі в перекладі Марціна Гачковського.

Відгуки про книгу:

«Роман «Магнетизм» Петра Яценка - це міське фентезі, - каже письменник Володимир Арєнєв. - Автор прийшов з мейнстріму, не з фантастів. Тому використовує літературні прийоми і засоби по-іншому. Намагається говорити про актуальні теми, про свідомість певної категорії нашого суспільства. Книжка пригодницька, з цікавими метафорами».

Електронні ресурси:

«Магнетизм»: новий роман Петра Яценка вийшов у «Видавництві Старого Лева» [Електронний ресурс] // Видавництво Старого Лева : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.: б. в.]. – Режим доступу: <https://starylev.com.ua/news/magnetyzm-novyy-roman-petra-yacenka-vuyshov-u-vydavnytvi-starogo-leva> (дата звернення: 17.11.2020). – Назва з екрана.

Новий роман Петра Яценка «Магнетизм» вийшов у «Видавництві Старого Лева» [Електронний ресурс] // Буквоїд : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/events/presentation/2020/04/24/140555.html> (дата звернення : 18.11.2020). – Назва з екрана.

Донецька прапринцеса: «Магнетизм» Петра Яценка : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // Читомо : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м. : б.в.]. – Режим доступу: <https://chytomo.com/donetska-prapryntsesa-v-bidimagnetyzm-petra-iatsenka/> (дата звернення 17.11.2020). – Назва з екрана.

Петро Яценко: «Мені цікаво писати про всю Україну, але з певною львівською специфікою» [Електронний ресурс] // Pen Ukraine : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://pen.org.ua/publications/petro-yatsenko-meni-tsikavo-pysaty-pro-vsyu-ukrayinu-ale-z-pevnoyu-lvivskoyu-spetsyfykoju/> (дата звернення: 17.11.2020). – Назва з екрана.

Замітки

A series of 28 horizontal dashed lines providing space for notes.

Книга року ВВС

Бібліографічний покажчик

Вип. 4

Укладач:

Пошибайло Ольга Василівна

Редактор
Комп'ютерний набір
Комп'ютерна верстка
Відповідальна за випуск

Г. С. Волкова
О. В. Пошибайло
О. М. Якубовський
С. В. Сичова

Підписано до друку 23.11.2020 32 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олесь Гончара
36039, м. Полтава, вул. Олесь Гончара, 25 а
[http:// libgonchar.org](http://libgonchar.org) E-mail: pobugonchara@ukr.net